

حرف روز

تمدنی بر پایه جنگ و جنایت

هفته گذشته، ۲۵۰ امین سال تاسیس آمریکا بود. به همین مناسبت بد نیست چهره دیگری از این کشور نوپا برای بسیاری از افراد رونمایی شود؛ چهره ای که بیشترین تطابق را با واقعیت آمریکا دارد. وقتی از آمریکا سخن گفته می‌شود، معمولاً برای عده ای تصویری از پیشرفت فناوری، دانشگاه‌های بزرگ، اقتصاد قدرتمند و ادعای رهبری جهان به ذهن می‌آید. اما در پس این تصویر پرزرق و برق، واقعیتی نهفته است که کمتر درباره آن صحبت می‌شود؛ واقعیتی که بخش مهمی از تاریخ ایالات متحده را شکل داده و آن چیزی نیست جز جنگ.

مرور تاریخ ۲۵۰ ساله آمریکا نشان می‌دهد که این کشور تقریباً در تمام دوره‌های حیات خود با نوعی درگیری نظامی، اشغالگری، مداخله خارجی یا جنگ مستقیم گره خورده است. از نبردهای اولیه برای گسترش قلمرو در آمریکای شمالی تا لشکرکشی‌های فرامرزی در آسیا، آفریقا و خاورمیانه، جنگ نه یک استثنا بلکه یکی از ابزارهای ثابت سیاست خارجی واشنگتن بوده است.

آمریکا در قرن نوزدهم با شعار توسعه سرزمینی، بخش‌های وسیعی از خاک همسایگان خود را تصاحب کرد. در قرن بیستم با ورود به جنگ‌های جهانی و سپس جنگ سرد، نفوذ خود را به سراسر جهان گسترش داد و پس از فروپاشی شوروی نیز با تکیه بر موقعیت ابرقدرتی، مداخلات نظامی گسترده‌ای را در نقاط مختلف جهان سامان داد. از ویتنام و کره گرفته تا افغانستان، عراق و حالا ایران، ردپای سیاست نظامی آمریکا به وضوح دیده می‌شود.

نکته قابل تأمل آن است که توجیهات این جنگ‌ها در طول زمان تغییر کرده، اما اصل مداخله‌گری ثابت مانده است. روزی مبارزه با کمونیسم، روزی دفاع از دموکراسی، زمانی مقابله با تروریسم و زمانی دیگر جلوگیری از گسترش سلاح‌های کشتار جمعی؛ عناوینی که در بسیاری موارد نتوانستند پیامدهای سنگین انسانی این جنگ‌ها را پنهان کنند. حاصل این مداخلات برای بسیاری از ملت‌ها چیزی جز ویرانی، بی‌ثباتی، مهاجرت‌های گسترده و خسارت‌های انسانی نبوده است. میلیون‌ها کشته و آواره در نقاط مختلف جهان، بخشی از هزینه‌هایی است که سیاست‌های مداخله‌جویانه آمریکا بر دیگر ملت‌ها تحمیل کرده است.

شاید به همین دلیل باشد که هرگونه ارزیابی از جایگاه آمریکا در جهان، بدون توجه به کارنامه نظامی این کشور، تصویری ناقص ارائه می‌دهد. قدرت آمریکا تنها محصول اقتصاد و فناوری نیست؛ بخشی از این قدرت در سایه جنگ‌هایی شکل گرفته که آثار آن هنوز در بسیاری از مناطق جهان قابل مشاهده است. از این منظر، تاریخ آمریکا را نمی‌توان صرفاً با شاخص‌های توسعه و پیشرفت سنجید؛ بلکه باید آن را در آینه جنگ و جنایت‌هایی نیز دید که مسیر صعود این کشور به جایگاه کنونی را هموار کرده‌اند.

(عبدالحسین آزاد)

گزارش روز

گراهام: از تهدید ایران تا مرگ ناگهانی

لیندسی گراهام، سناتور جنگ‌طلب و ضدایرانی آمریکا، دیروز در سن ۷۱ سالگی مرد و به درک واصل شد. دفتر این سناتور جمهوری‌خواه با انتشار بیانیه‌ای کوتاه اعلام کرد که او بر اثر بیماری کوتاه و ناگهانی درگذشت. شبکه ان‌بی‌سی به نقل از یک مسئول برجسته در دفتر گراهام گزارش داد که هیچ نشانه‌ای از وخامت شرایط جسمی او قبل از مرگ مشاهده نشده بود و تیم‌های امدادی پس از دریافت گزارشی مبنی بر وقوع مشکل قلبی، خود را به منزل او رساندند.

گراهام که از سال ۲۰۰۳ نمایندگی ایالت کارولینای جنوبی را در مجلس سنای آمریکا بر عهده داشت، یکی از شناخته‌شده‌ترین چهره‌های سیاسی این کشور بود. او به مواضع محافظه‌کارانه، حمایت قاطع از سیاست‌های نظامی ایالات متحده و پشتیبانی همه‌جانبه از رژیم صهیونی شهرت داشت. دوران فعالیت نظامی او بیش از سه دهه به طول انجامید و در جنگ‌های علیه افغانستان و عراق مشارکت داشت و سرانجام در سال ۲۰۱۵ با درجه سرهنگ بازنشسته شد.

لیندسی گراهام از سرسخت‌ترین حامیان سیاست فشار حداکثری و اقدام نظامی علیه شورمان بود. او در اسفند سال گذشته در گفت‌وگو با شبکه فاکس نیوز، با دفاع از سیاست تغییر نظام در ایران مدعی شده بود که با سقوط حکومت، خاورمیانه جدیدی شکل خواهد گرفت و منابع نفتی ایران و ونزوئلا از اهداف راهبردی آمریکا محسوب می‌شوند. این سناتور جنگ‌طلب طی دو دهه اخیر از سرسخت‌ترین حامیان تشدید فشارهای سیاسی، اقتصادی و نظامی علیه ایران بود و در جریان ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ نیز بارها از افزایش فشارهای نظامی، سایبری و اطلاعاتی علیه کشورمان حمایت کرد.

او همچنین در ماه‌های اخیر بارها خواستار اقدام نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران شده بود و در یکی از مصاحبه‌های خود تهدید کرد که آمریکا ایران را «با خاک یکسان خواهد کرد». پیش از این روزنامه وال استریت ژورنال نیز در گزارشی اعلام کرده بود که گراهام از جمله چهره‌هایی بوده که در ترغیب دونالد ترامپ به اقدام نظامی علیه ایران نقش مؤثری ایفا کرد.

مرگ گراهام واکنش‌های گسترده‌ای در میان مقامات رژیم صهیونی به همراه داشت. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونی، با انتشار پیامی نوشت که «اسرائیل یکی از بزرگ‌ترین دوستان خود را از دست داده است». ایتمار بن گویر، وزیر امنیت داخلی این رژیم، نیز با ابراز ناراحتی، گراهام را «یکی از بزرگ‌ترین دوستان اسرائیل» توصیف کرد. اسحاق هرزوغ، رئیس رژیم صهیونی، نیز گفت که از مرگ گراهام شوکه شده و قلبش شکسته است. این واکنش‌های گسترده، نشان‌دهنده نقش پررنگ گراهام در حمایت از سیاست‌های توسعه‌طلبانه رژیم صهیونی در منطقه است. با این حال، مرگ گراهام در شرایطی رخ می‌دهد که معادلات منطقه به نفع محور مقاومت در حال تغییر است و حضور چهره‌هایی از این دست، هرگز نتوانسته است در اراده پولادین ملت مقاوم ایران خللی ایجاد کند.

[بهرام بختیاری]

خبر ویژه

پروژه «اسرائیل بزرگ» محکوم به شکست است

بدر عبدالعاطی، وزیر خارجه مصر، در اظهاراتی با اشاره به تحولات منطقه از هفتم اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون، تأکید کرد که پروژه موسوم به «اسرائیل بزرگ» و هرگونه تلاش برای بازطراحی خاورمیانه با اراده یک‌جانبه، محکوم به شکست است. عبدالعاطی گفت: «هیچ‌گونه تلاش برای اعمال سلطه یا ترسیم دوباره نقشه خاورمیانه با اراده یک‌جانبه به نتیجه نخواهد رسید.» وی افزود که «هرگونه ترتیبات منطقه‌ای در آینده باید بر پایه توافق و اجماع کشورهای منطقه شکل بگیرد و هیچ کشوری، صرف‌نظر از میزان قدرت خود، قادر نخواهد بود اراده یا سلطه خود را از طریق زور و قدرت نظامی بر دیگران تحمیل کند.» وزیر خارجه مصر در پاسخ به سؤالی درباره پروژه «اسرائیل بزرگ» تصریح کرد که «هر طرحی که بر پایه تحمیل اراده یک‌جانبه بنا شده باشد، موفق نخواهد شد و اراده جمعی کشورهای منطقه، مبنای هرگونه سازوکار آینده خواهد بود.» عبدالعاطی همچنین درباره سازوکار چهارجانبه متشکل از مصر، عربستان سعودی، ترکیه و پاکستان گفت که این چارچوب «یک ائتلاف نظامی یا سیاسی نیست، بلکه بستری برای رایزنی و هماهنگی میان چهار کشور تأثیرگذار منطقه‌ای به شمار می‌رود.»

اعتقاد عمیق رهبر شهید به نقش نسل جوان

حسین کنعانی‌مقدم، فعال سیاسی، با اشاره به رویکرد رهبر شهید انقلاب نسبت به نیروهای جوان، تأکید کرد که ایشان از دوران دفاع مقدس تاکنون، «همواره مبنای حرکت را بر توان، شجاعت و تدبیر جوانان قرار می‌دادند». وی افزود: «در جلساتی که در دوران جنگ در محضر ایشان بودیم، به روشنی مشاهده می‌شد که اعتقاد عمیقی به نقش نسل جوان در حل مشکلات کشور داشتند و جوانان را پیش‌تاز عبور از بحران‌ها می‌دانستند». این فعال سیاسی با تشریح مؤلفه‌های مورد تأکید رهبر شهید، گفت: «ایشان بر چابکی، جوانی، علم، دانش و تجربه در نیروهای مسلح تأکید ویژه‌ای داشتند و سیاست‌های ابلاغی نیز بر همین اساس تنظیم می‌شد». کنعانی‌مقدم جنگ نامتقارن را یکی از ارکان مهم دکتربین دفاعی رهبر شهید دانست و خاطرنشان کرد: «در این مدل، اتکا به نیروهای مردمی و بسیج، پایه اصلی قدرت دفاعی کشور است. حضور مردم در صحنه‌های مختلف، توان دفاعی جمهوری اسلامی را به شکل چشمگیری افزایش می‌دهد». وی در پایان با تأکید بر اینکه به باور رهبر شهید، «جوانان با شجاعت، ایمان، تقوا و شور حسینی می‌توانند کشور را از بن‌بست‌ها عبور دهند»، تصریح کرد: «جوان‌گرایی و پویایی، از ویژگی‌های ماندگار نیروهای مسلح ایران است که باید همواره حفظ و تقویت شود».

ایران کنترل کامل تنگه هرمز را دارد

نیویورک‌تایمز در گزارشی با اشاره به یادداشت تفاهم میان ایران و آمریکا، اذعان کرد که این توافق «وضعیتی را رسمیت بخشید که ایران اکنون کنترل تنگه هرمز را در دست دارد». به نوشته این روزنامه، منتقدان معتقدند که ترامپ در این توافق، کنترل ایران بر تنگه را پذیرفته است. مایکل رتنی، دیپلمات بازنشسته آمریکا، گفت: «هیچ کس نباید از اینکه ایران این (بند) را به عنوان اعطای صریح نقشی پایدار در کنترل عبور از هرمز می‌بیند، شگفت‌زده شود». بر اساس این گزارش، بند پنجم یادداشت تفاهم که به تعیین «اداره آینده و خدمات دریایی در تنگه هرمز» با مشارکت ایران و عمان اشاره دارد، نقشی محوری را به طور رسمی به ایران در مدیریت تنگه واگذار کرده است. دنیس راس، مذاکره‌کننده پیشین خاورمیانه، نیز تأکید کرد که دیدگاه ایران در مورد توافق واضح است: «شما تنگه را باز کردید، اما فقط به شرطی که ایران کاملاً کنترل داشته باشد و هر مسیر دیگری قابل قبول نباشد». نیویورک‌تایمز همچنین به تلاش نافرجام آمریکا در عملیات «پروژه آزادی» اشاره کرد که ترامپ کمتر از ۴۸ ساعت بعد آن را رها کرد، پس از اینکه ولی‌عهد سعودی از ترس اقدام متقابل ایران، اجازه استفاده از حریم هوایی عربستان را نداد.

انتقام خون رهبر شهید؛ حق مسلم و ضرورت امنیتی

محمدجواد لاریجانی، تحلیلگر ارشد مسائل سیاسی، با اشاره به پیام اخیر رهبر معظم انقلاب درباره ضرورت انتقام از قاتلان رهبر شهید، تأکید کرد که «انتقام خون رهبر شهید یک حق مسلم است و اقدامی عقلانی برای حفظ امنیت است». وی با اشاره به مراسم تشییع پیکر رهبر شهید در ایران و عراق، این رویداد را «پدیده‌ای کم‌نظیر در بصیرت عمومی» دانست و گفت: «این حادثه جان تازه‌ای به مقاومت اسلامی بخشید و نشان داد هیچ معادله و نظم پایداری در منطقه بدون در نظر گرفتن جایگاه مقاومت اسلامی شکل نخواهد گرفت». لاریجانی با بیان اینکه «سیاست انتقام باید در چارچوب دیپلماسی و مذاکرات نیز مورد توجه قرار گیرد»، تصریح کرد: «اگر پایگاه‌های ناتو در منطقه یا خارج از منطقه برای اقدام علیه ایران مورد استفاده قرار گیرند، از دایره اهداف مشروع جمهوری اسلامی خارج نخواهند بود». وی با انتقاد از رویکرد «برجامی» در دیپلماسی کشور، موضوع تنگه هرمز را «مسئله‌ای امنیتی و غیرقابل معامله» دانست و تأکید کرد: «تصمیم نظام درباره تنگه هرمز روشن است؛ این آبراه باید تحت مدیریت جمهوری اسلامی ایران باشد و موضوع آن قابل معامله نیست». لاریجانی همچنین با اشاره به حضور پایگاه‌های نظامی آمریکا و رژیم صهیونی در منطقه گفت: «تا زمانی که امکان استفاده از این پایگاه‌ها برای اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران وجود داشته باشد، تهدیدات امنیتی ادامه خواهد داشت و نباید اجازه داده شود از خاک کشورهای منطقه برای اقدامات خصمانه علیه ایران استفاده شود».

◀ روابط عمومی سپاه پاسداران با صدور اطلاعیه‌ای از حمله به پایگاه هوایی پرنس حسن در اردن خبر داد و اعلام کرد: «رزمندگان غیرتمند اسلام در اولین مرحله از پاسخ به این تجاوزات، چندین زاغه بزرگ موشکی و مخازن سوخت پایگاه هوایی پرنس حسن در اردن را با شلیک موشک و پهپاد به آتش کشیدند». در این اطلاعیه آمده است: «عملیات مقابله به مثل رزمندگان ادامه دارد و نتایج آن در اطلاعیه‌های بعدی به استحضار شما خواهد رسید». سپاه تأکید کرد این عملیات در پاسخ به تجاوز شب گذشته ارتش آمریکا به پایگاه‌های ساحلی نیروهای مسلح ایران صورت گرفته که خود محرک حرکات غیرقانونی کشتی‌های متخلف در تنگه هرمز بوده است. همچنین سپاه از حمله به مرکز فرماندهی و کنترل پهپادی ارتش آمریکا در پایگاه شیخ عیسی بحرین خبر داد.

◀ سازمان تروریستی سنتکام با تأیید حمله تجاوزکارانه به ایران اعلام کرد: «با دستور فرماندهی کل قوا و با هدف کاهش توانایی ایران در حمله به کشتی‌ها در تنگه هرمز، بخش‌هایی از این کشور را مورد حمله قرار داده‌ایم». بر اساس گزارش‌ها، ساعتی پیش صدای انفجارهای متعددی در بخش‌هایی از استان هرمزگان به‌ویژه بندرعباس و سیریک شنیده شده است. همچنین برخی منابع از وقوع انفجار در استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان و حتی استان مرکزی در مرکز کشور خبر داده‌اند.

◀ حجت‌الاسلام والمسلمین عباس محمدحسینی، رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، با اشاره به دستاوردهای شهادت رهبر انقلاب گفت: «این شهادت می‌تواند زمینه‌ساز تقویت روحیه مقاومت، وحدت و بیداری در جهان اسلام باشد». وی افزود: «یکی از آرمان‌های راهبردی رهبر شهید، شکل‌گیری امت واحده اسلامی بود و امروز بیش از هر زمان دیگری باید برای تقویت همبستگی میان ملت‌های مسلمان و گسترش محور مقاومت تلاش شود». محمدحسینی تصریح کرد: «همان‌گونه که نهضت عاشورا پس از شهادت امام حسین(ع) منشأ بیداری ملت‌ها شد، این شهادت نیز می‌تواند زمینه‌ساز وحدت و بیداری جهان اسلام باشد».

◀ اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه، در واکنش به ابراز نگرانی سخنگوی سازمان ملل از تحولات تنگه هرمز گفت: «شماتت ایران به‌خاطر دفاع از خود در برابر تجاوز، غیرمسئولانه و نارواست». وی تصریح کرد: «این وضعیت "برخورد نظامی" نیست بلکه ادامه تجاوز آشکار نظامی است که از ۲۸ فوریه توسط آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران آغاز گردید». بقایی تأکید کرد: «ایران به جایی حمله نکرده است؛ ضربات ایران علیه پایگاه‌های نظامی آمریکا، اعمال حق ذاتی دفاع مشروع طبق حقوق بین‌الملل است». وی همچنین از سازمان ملل خواست دستورالعمل‌های مربوط به استفاده از نام کامل «خلیج فارس» را رعایت کند و از کشورهای میزبان پایگاه‌های آمریکا بخواهد مانع استفاده از قلمروشان برای تدارک حمله به ایران شوند.